

ад Крута да Крута

Сам сабе

КОЛАСАЎСКИ ВОБРАЗ

Жыватворчыя сувязі

Круцімаі, Круцімаі -
Тоць сам сабою сабе -
Тавоці мал пветкі,
Канец майі сьлёзе.

Што гэты я дубаво
Усёсильны мой закон,
Што чыне к долу-гаю
У вясні чым-палом.

Ку, што-ж? пашы, павяду,
Дарог праверну шмат.
Сталіся я і паводзе -
Спачыў-та ў зямлі, брат!
І сам я не пабегу,
Як ліст з вясні на вэрбе...
Дні што-ж? хіба памячу
Цішым сам на сабе.

26 VII 1955 г.

Карамішавіч

Мяне ў нывы на сьцяне,
Сейду я ў небачыце,
Ды вясня будзе раніца,
І песьні, і талочыце.

26 VII 1955 г.

Шчыры сябра

У багатай творчасці Якуба Коласа — паэта, празаіка, драматурга, вучонага — адлюстравана жыццё і барацьба беларускага народа, які прыбраўшы лясны адлюстравана ў дуэты шуюдзінных беларускіх аэра. Чысціна і прастата пачуццяў, праймаючы і сур'ёзнасць думкі надаюць гэтай творчасці сапраўды нацыянальны, а разам з тым глыбока чалавечны, гуманістычны характар.

Для нас, палкаў, творчасць Коласа асабліва блізкае таву, што яна нагадвае адну з самых шуюдзінных песьняў у нашай уласнай нацыянальнай літаратуры — песьню Сыравомі, Ожэшка. І сёння яна

становіцца яшчэ больш блізкай таву, што стала ўжо ў прамежных Кастрычніцкай рэвалюцыі, у герачнай барацьбе нашай эпохі.

Вялікі сын свайго народа, класік яго літаратуры, майстар яго роднай мовы, Колас належыць да ліку людзей, жыццёвая праца якіх апавішчала новы, лепшы час для свайго і для іншых братніх народаў. Гэта забяспечвае вечную трываласць яго творчасці.

Калі год назад ён памёр, мы страцілі — таксама і мы, палкі, — вялікага і шчырага друга. Але вялікія творцы ніколі не адыходзяць зусім. Не пустату яны

пакідаюць пасля сябе, а багацце для мільянаў: шуюдзіннае разнаманнае хлеб пазіі. Значэнне творчасці Коласа будзе пастаянна расці таксама і ў Польшчы. Будзе расці, па словах нашага Міцкевіча, «як песьні, які даўжэйшы, калі падае здалёк...» Мілы, сяброўскі цень вялікага, шумлівага «з палескай глушы», з беларускай зямлі дрэва...

Вось некалькі слоў, якія я хачу перадаць вам, дарэгі беларускія сябры, з выпадку 75-годдзя з дня нараджэння Якуба Коласа, вялікага песьняра свайго Радзімы.

Леон КРУЧОЎСкі.

3 пашанай і любоўю

Свята шнуюць беларускія пісьменнікі паміж пра свайго друга і настаўніка, пра дарэгі і незабыўнага народнага песьняра Якуба Коласа.

У дзень 75-годдзя з дня нараджэння паэта пісьменнікі Кандрат Крапіва, Мі-

хась Лынькоў, Пятрус Броўка, Янка Маўр, Максім Танк, Максім Лужанін і многія іншыя разам з блізкімі і роднымі Якуба Коласа пабывалі на яго магіле, усклалі вянок з жывых кветак.

На вянку, абітым чырвонай істужкай, надпіс: «Незабыўнаму настаўніку і другу Якубу Коласу ад пісьменніцкага БССР».

Праз некалькі дзён вялікая група беларускіх пісьменнікаў яшчэ раз наведвала магілу паэта, ушаноўваючы яго светлую памяць.

— Што ты выдумаў, стары? Ці канешна табе трэба вытыкацца тут? Безгалоўя сабе шукаеш.

— От не бойся, ведаеш, Агата, — мякка сунуў яе Анцім і прабаву роўна па сіваватых вусах, — купіў, не купіў, а патаргаваліся можна.

— Не даючы жончы часу для супярэчання, ён сказаў:

— Ты думаеш, яны так сабе залічылі сюды? Хто ведае, што ў іх на мыслі? Можна яны хваробу акую завезлі сюды, ці яшчэ што-небудзь горшае. А мы, што-ж, чакаць толькі будзем?

Агата ведала ўпартасць Анціма: ніякая сіла не скіруе яго, раз ён наважыўся на што. Яна таксама цвёрда сказала:

— Ну дык і я пайду, я цябе аднаго не пущу.

Анцім нічога не адказаў ёй. Пайшоў на двор, дастаў з-пад страхі касу. Потым укралкам схадыў у камору. Там у патайным месцы былі прыхованы ў яго дубельт-тоўка. Яе браў з сабой Анцім у начлег, пасучы калгасныя коней. Былі ў яго два спецыяльныя патроны, набітыя кулямі. Яны прызначаліся для ваўка, бо ваўкі часамі трывожылі коней. Патроны палажыў Анцім у кішню, уважана агледзеў стрэльбу і правярнуў і толькі тады загараўу яе ў лёгкую дзюджыку і палажыў у ваз пад салома. Праз гадзіну каля кузіні пачалі збірацца калгаснікі і брыгадзірары. Брыгадзір сядзеў сур'ёзна і маўчліва. За падводоў з дзюджыку і маўчліва. За падводоў з дзюджыку і маўчліва. За падводоў з дзюджыку і маўчліва.

напіс: «Незабыўнаму настаўніку і другу Якубу Коласу ад пісьменніцкага БССР».

Праз некалькі дзён вялікая група беларускіх пісьменнікаў яшчэ раз наведвала магілу паэта, ушаноўваючы яго светлую памяць.

— Што ты выдумаў, стары? Ці канешна табе трэба вытыкацца тут? Безгалоўя сабе шукаеш.

— От не бойся, ведаеш, Агата, — мякка сунуў яе Анцім і прабаву роўна па сіваватых вусах, — купіў, не купіў, а патаргаваліся можна.

— Не даючы жончы часу для супярэчання, ён сказаў:

— Ты думаеш, яны так сабе залічылі сюды? Хто ведае, што ў іх на мыслі? Можна яны хваробу акую завезлі сюды, ці яшчэ што-небудзь горшае. А мы, што-ж, чакаць толькі будзем?

Агата ведала ўпартасць Анціма: ніякая сіла не скіруе яго, раз ён наважыўся на што. Яна таксама цвёрда сказала:

— Ну дык і я пайду, я цябе аднаго не пущу.

Анцім нічога не адказаў ёй. Пайшоў на двор, дастаў з-пад страхі касу. Потым укралкам схадыў у камору. Там у патайным месцы былі прыхованы ў яго дубельт-тоўка. Яе браў з сабой Анцім у начлег, пасучы калгасныя коней. Былі ў яго два спецыяльныя патроны, набітыя кулямі. Яны прызначаліся для ваўка, бо ваўкі часамі трывожылі коней. Патроны палажыў Анцім у кішню, уважана агледзеў стрэльбу і правярнуў і толькі тады загараўу яе ў лёгкую дзюджыку і палажыў у ваз пад салома. Праз гадзіну каля кузіні пачалі збірацца калгаснікі і брыгадзірары. Брыгадзір сядзеў сур'ёзна і маўчліва. За падводоў з дзюджыку і маўчліва. За падводоў з дзюджыку і маўчліва. За падводоў з дзюджыку і маўчліва.

Могучымі і жыватворчымі былі і застаюцца літаратурныя сувязі паміж двума суседнімі братнімі народамі — украінскім і беларускім. Асабліва ўзмацніліся гэтыя сувязі ў пачатку XX стагоддзя, калі на арэну літаратурна-грамадскага жыцця ў Беларусі выступілі народныя песьняры Янка Купала і Якуб Колас. Узнятыя на хвалы рэвалюцыі 1905—1907 гг., гэтыя выдатныя беларускія пісьменнікі з'явіліся выразнікамі рэвалюцыйна-дэмакратычных імкненняў самых шырокіх слаў прайшоўнага народа. У выхаванні і фарміраванні іх як мастакоў слова велізарнае значэнне мелі слаўныя традыцыі перадавай рускай і украінскай літаратуры, аб чым неадрава гаварылі самі народныя паэты Беларусі. Застаюцца глыбока нацыянальнымі, самабытнымі паэтамі, Янка Купала і Якуб Колас, які ўсе маладая беларуская пазіі, знаходзіліся пад уплывам чароўнай пазіі бясмертнага украінскага кабары. Якуб Колас у сваім вялікім дакладзе «Шэўчанка і беларуская пазіі», які быў прычтаным ў час юбілейнай сесіі ў Кіеве ў 1939 г., прысвечанай 125-годдзю з дня нараджэння геніяльнага украінскага песьняра, гаварыў:

«Ці магла маладая беларуская пазіі, цела і кроў ад народнай творчасці, уварэцца ў сьлёзу ў асобе ле найбольш відных прадстаўнікоў рэвалюцыйнай і дэмакратычнай духае, — ці магла яна не падупасці пад уплыў роднай ёй і па зместу і па форме творчасці геніяльнага украінскага паэта? Дарэгі беларускія сябры, што ўжо ў самых першых творах яго і Купала адчуваецца гнейны голас Тараса Шэўчанкі, калі яны выступалі супраць царскай прыгнечанна, супраць багачоў, які нажываюцца і будуць свой дабрабыт у непаспелай працы і ўбостве працоўнага народа. У Тараса Шэўчанкі вучыліся нашы саоты знаходзіць гнейныя і пашчотныя, радасныя і горкія словы. Вядомыя шэўчанкаўскія вершы:

Думі моі, думі моі,
Ліхо мена з вамі!
Нашо сталі на папері
Сумнімі рэчамі? —

Вялікуюць пераг аналізаваных вершаў у беларускіх пазіі. У Якуба Коласа:

Ой, вы, думкі, думкі,
Сэрца майго раны!
Ці вы мае дзеці,
Ці вы кім насланы?

У Янкі Купалы:

Песні мае, песні,
Смуткаў маіх дзеці!
Калі-ж вам час прыдзе
Вясела запейці?

Ты-ж шэўчанкаўскія матывы чуюцца і ў вершы Купалы «Да сваіх думак»...

«У прыведзеных вершах, — прадаўжае Я. Колас, — уплыў шэўчанкаўскіх «Дум» на творчасць названых паэтаў відавочны. Ён выражаецца не толькі ў шэўчанкаўскіх матывах, але, як мы бачым, і ў самой форме. Гэты уплыў ідзе шмат шыроў і глыбей».

У сваім змястоўным і глыбокім дакладзе Якуб Колас упершыню ў беларускім літаратурнаўсцьве так падрабозна разглядае пытанне жыватворчага ўплыву шэўчанкаўскай пазіі на творчасць беларускіх паэтаў. Асабліва вялікую увагу ён звяртае на наказ уплыву неўміручай пазіі украінскага кабары на творчасць Янкі Купала і на творчасць маладога таленавітага беларускага паэта Паўлюка Труса.

У 1939 г. пад рэдакцыяй Якуба Коласа і Янкі Купала ўпершыню ў Беларусі выйшаў «Кабзар» Т. Шэўчанкі ў перакладзе на беларускую мову. Калі дванаціць твораў вялікага кабары былі перакладзены Якубам Коласам, у тым ліку паэма «Неафіты». У тым-жа годзе ў сувязі са 125-годдзем з дня нараджэння Шэўчанкі на-

родны паэт Беларусі прысвечвае яму верш «Бяну-кабару», у якім славяць вялікага сына украінскага народа, гарачага патрыёта і змагага, чые песьні гукаць на неабмежытых прасторах многанацыянальнага Савецкага Саюза.

...ты жыў, Кабар,
І жывіць твае песьні на свеце.

І табе, пясяр,
Зносіць песьня дар
Твае вольныя ўнукі і дзеці.

Многія творы Якуба Коласа перакладзены з твораў Івана Франка, Кацюбынскага, Лесі Українкі, Стефаніка. Падзеянства гістарычных умоў двух братніх народаў, аднолькавыя сацыяльны і нацыянальны гней царскага самадзяржаўя выклікалі да жыцця велікія блізкія паміж сабой і праблема-тэматычным плане мастацкія творы названых украінскіх пісьменнікаў і пісьменнікаў беларускага народа, у прыватнасці, Якуба Коласа. Аб гэтым красамоўна сведчаць яго дарэвалюцыйныя вершы і аповяданні, яго шуюдзінныя пазіі «Новая зямля» і «Сымон-музыка». Даючы высокую ацэнку творчасці Івана Франка, Якуб Колас у дзень стогодлага юбілею з дня нараджэння «вялікага камяняра» пісаў:

«Творчасці Івана Франка неад'една ад літаратуры рускай і ўсіх славянскіх народаў. Яна, як і творчасць геніяльнага песьняра Украіны Тараса Шэўчанкі, з'яўляецца дарэгу і блізкаю беларускаму народу, звязанаму вузамі векавечнай братэрскай дружбы з украінскім народам».

Яшчэ да Кастрычніцкай рэвалюцыі творы І. Франка былі вядомыя беларускім пісьменнікам — заснавальнікам сучаснай беларускай літаратуры, Грамадскім пафасам, ідэямі палітычнай свабоды, сцвярджэннем сілы народа яны перакладзены з творчасці беларускіх рэвалюцыйна-дэмакратычных пісьменнікаў.

У савецкі час дружба беларускай і украінскага народаў, як і дружба пісьменнікаў братніх суседніх рэспублік, азнача ўзмацнілася, і гэтай братэрскай дружбы ўсталяна Якубам Коласам у яго шматлікіх вершах і паэмах.

Творчасці Якуба Коласа была чужой нацыянальна абмежаванасць, пісьменнік не замыкаўся ў вузкія нацыянальныя рамкі, ён выхадзіў на шырокія прасторы жыцця ўсёй вялізнай Савецкай краіны; яго цікавіла шматграннае жыццё народаў СССР, іх поспехі ў эканамічным, палітычным і культурным развіцці. Народны паэт Беларусі радаваўся, што ў яго роднай краіне няма больш нацыянальнай варажасці, што дружба раней прыгнечаных народаў стварыла неабходныя ўмовы для іх духоўнага росту, для авалодання імі вартымі чалавечых ведаў, што шматнацыянальная літаратура мінулага і сучаснага стала здыткам шырокіх працоўных мас усіх рэспублік Савецкага Саюза.

...дзе гасціна ў дзверы,
У чум, кішак, аул,
К нам Шэўчанка, Руставелі,
Пушкі і Джамбул.

Усёперамагаючая сіла дружбы савецкіх народаў, узнікшая ў выніку правільнай ленынскай нацыянальнай палітыкі, сіла ідэй Комуністычнай партыі дапамаглі беларускаму народу, гаворыць пісьменнік, аднавіць у нябачана кароткі тэрміў разбураную ў час вайны гаспадарку краіны, пабудавалі гіганты індустрыі, саміільнымі крокамі рушыць наперад развіццё прамы-

ловасці, сельскай гаспадаркі, навукі і культуры.

Вялікую любоў і павагу выказаў народны паэт Беларусі да сястры Украіны ў сваіх мастацкіх творах і публіцыстычных артыкулах. У 1948 г. у дзень трыццацігоддзя Савецкай Украіны Якуб Колас гарача віншаваў украінскі народ са слаўным юбілеем:

«У светлы дзень трыццацігоддзя Украінскай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі ад усёго сэрца шлю гарачае віншаванне брацкай Украіне.

Мая краіна, таксама як і Украіна... падмаецца да руін, у якія ператварыў вораг нашы сёлы і гарады.

Цяжка выпрабаванні, выпашыма на долю рэспублік, мы перажывалі разам. Разам цяпер перажываем мы светлую радасць перамогаўнага руху да камунізма».

На гэтую шчырую, адзую сэрца любоў беларускага песьняра да Украіны украінскі народ, яго пісьменнікі адказвалі ўзаемна. Шматлікімі тыражамі разыходзіліся і разыходзяцца творы Якуба Коласа ў перакладзе на украінскую мову сярод многамільённага насельніцтва братняй рэспублікі. З захваленнем і любоўю чытаюць і перадытаюць людзі Савецкай Украіны шуюдзінныя творы беларускага песьняра. У дзень сямідзесяцігоддзя Якуба Коласа прэзідыум Саюза савецкіх пісьменнікаў Украіны ў сваім віншавальным лісце пісаў:

«Пісьменнікі Савецкай Украіны шлюць Вам, вядомаму песьняру Беларусі і дзяржаўнаму дзеячу, у дзень Вашага сямідзесяцігоддзя брацкае сардэчнае прывітанне! Украінскі народ ведае і гарача любіць Вашы ажыравыя пэдагягичныя творы, што ўсталяюць Радзіму, партыю, дружбу савецкіх народаў. Вашы творы, перакладзены на украінскую мову, сталі здыткам нашага саракамільённага народа.

З пачуццём глыбокай удзячнасці ўспамінаем мы ў гэты дзень, што і вы ўважалі наша працу ў справу папулярнага творца украінскай літаратуры сярод працоўных брацкай Беларусі».

Ілюдоўа прышлося пажыць Якубу Коласа пасля гэтых цёлых слоў украінскіх паэраў і паэмаў. У жніўні 1956 г. савецкія людзі з глыбокім смуткам схілялі свае галовы над труной, выраіваючы ў апошні шлях народнага паэта. Вялікую любоў выказаў у той час украінскі народ да вернага сына Беларусі ў словамі свайго паэта Івана Неходы ў вершы «Якуба Коласа любіла Украіна».

Якуба Коласа любіла Украіна...
Російскаю берізка чую шум,
Схілілася в тузі над Дніпром каляна...

Азначваючы 75-годдзе з дня нараджэння народнага паэта Беларусі, беларускі і украінскі народы з пачуццём глыбокай удзячнасці ўспамінаюць імя Якуба Коласа, чья неўміручая песьня служыла і служыць вышэйшай маце савецкіх людзей — пабудове камуністычнага грамадства.

А. СЕМЯНОВІЧ.

Дзед Талаш у гасцяў у Якуба Коласа.

Дзеці расказалі пра ўсё гэта з такімі драбніцамі і бажою, што ім адрозніваць іх ад сабе. Па вясцы ў момант развілася страшная асць аб немцах і немцыні сама-леду. Калі кузіні сабралася цэлая грамада народу. Падняўся шум, перапладох. Тра-ба-ж нешта рабіць, а што рабіць? Некалькі хвілін стаў шум, чуліся асобныя галасы, у якіх трудна было разабрацца. Нарэшце Анцім Жыжжак з пасівельнымі вусамі падняў руку і кіркнуў:

— Шка! — Грамада зразу змоўкла. Анцім аказваў яе ўвагаю. — Немцаў трэба забраць жывымі, — рашуча сказаў Анцім: — у іх абое самалёт сапсаваўся, або бензіну нехапіла...

— А чым ты іх забірэш? Гольмі рукамі? — адрозніваў запярэчыў Анціму Мікола Хвяр, анцімаў равеснік і язычны праціўнік яго на сходах. Хвяр пазіраў на Анціма ястрабным поглядам зеленаватых вачэй з-пад насуценных бровяў.

— Прадчу кажыш, Анцім! — падтрымаў яго брыгадзір Патры Карнейчык. Брыгадзір павяжала ўсё сямю, як чалавека праўдывага. Староннікі Хвяра прымоўклі.

— Калі я пачуў, — то дайце мне і кончыць. Грамада, хто смеяў?

Грамада маўчліва апусціла вочы, а Анцім выпаліў:

— Я маю план — хітрацю іх узіць, без аброі.

Анцім канчаткова заваяваў увагу грамады. Грамада чакала неярэліва, што скажа даўш Анцім.

— Вось што: барэце, мужчыны, косы, а вы, жанкі і дзвучаты, — граблі. Пойдзем нібыта кясцік. Каля Круглай горкі нашы сенякошы. Мы зробім там паласку, развямжам торбы з хлебам і салам. Кажу вам — немцы, які тхор, зноўнае сала. Прыдуць да нас самі, а мы іх запрасім на пачастунак. Нада-рыцца зручна хвіліна, грамадою навалімся на іх. А неўжа будзе, дык неўжа, пры-думам што-небудзь іншае.

— На аэрадор пасляў каго трэба, каб чырвонаармейцы падыйшлі, — сказала Манька Шароны, анцімава плямёніца.

Выдучылі двух падлеткаў пасыльных, а самі развіліся па дварах рыхтавацца ў паход на сенякос. Толькі Мікола Хвяр ціхенька змыўся.

Ленька Мігай і Толік Гарошка не ішлі, а беглі. Ім, равеснікам, разам было дваццаці сем гадоў. Гэта яны першыя агледзелі нямецкі самалёт і немцаў. Цяпер ім выплыў высокі гонар боць у некатарай ступені, які бы дэлегатамі ад Чырвонага Бору. Хлопцы добра ведалі глухія сцэжкі і дарогі праз лес. Іх лясла адно жаланне: хутчэй дабегчы да раёна. Яны ўнікалі сустраць з кім-бы там ні было адчуваў вялікую адказнасць за даручаную справу. Яны гатовы былі ўжасці ўсё сваю душу і зрабіць усё, абы толькі не выпусціць немцаў і іх самалёт. Анцім Жыжжак быў тою цэнтральнаю фігураю, вакол якой гуртаваўся ў гэты дзень народ. Яму гарача памагаў брыгадзір Патры Карнейчык. Ён хадзіў па вясцы з двара ў двор, стужаў у варты і вонкі, то збіраў кэспю і грабюць на сенякос. Анцім у сваёй хаце прышоў стамуціцца — першыю перашкодаю, Жонка яго, заўсёды ціхая, задушліва, працавітая, высыхала аз работы і вечнай заклопочанасці, з дакорам сказала Анціму:

— Што ты выдумаў, стары? Ці канешна табе трэба вытыкацца тут? Безгалоўя сабе шукаеш.

— От не бойся, ведаеш, Агата, — мякка сунуў яе Анцім і прабаву роўна па сіваватых вусах, — купіў, не купіў, а патаргаваліся можна.

— Не даючы жончы часу для супярэчання, ён сказаў:

— Ты думаеш, яны так сабе залічылі сюды? Хто ведае, што ў іх на мыслі? Можна яны хваробу акую завезлі сюды, ці яшчэ што-небудзь горшае. А мы, што-ж, чакаць толькі будзем?

Агата ведала ўпартасць Анціма: ніякая сіла не скіруе яго, раз ён наважыўся на што. Яна таксама цвёрда сказала:

— Ну дык і я пайду, я цябе аднаго не пущу.

Анцім нічога не адказаў ёй. Пайшоў на двор, дастаў з-пад страхі касу. Потым укралкам схадыў у камору. Там у патайным месцы былі прыхованы ў яго дубельт-тоўка. Яе браў з сабой Анцім у начлег, пасучы калгасныя коней. Былі ў яго два спецыяльныя патроны, набітыя кулямі. Яны прызначаліся для ваўка, бо ваўкі часамі трывожылі коней. Патроны палажыў Анцім у кішню, уважана агледзеў стрэльбу і правярнуў і толькі тады загараўу яе ў лёгкую дзюджыку і палажыў у ваз пад салома. Праз гадзіну каля кузіні пачалі збірацца калгаснікі і брыгадзірары. Брыгадзір сядзеў сур'ёзна і маўчліва. За падводоў з дзюджыку і маўчліва. За падводоў з дзюджыку і маўчліва. За падводоў з дзюджыку і маўчліва.

яўлены куст, якога раней тут не было. Але пільна ўзіраўся ў яго строга забараніў Анцім. Ён заставаўся гаюльным камандзірам. Саю стрэльбу з воўчымі набоямі ён даручыў Сымону Каваліку; Кавалік лічыўся лепшым стралком у Чырвоным Бору. Час напружанага чакання праходзіў, а немцы не паказваўся. Штучныя яўлены куст не варушыўся. Грамада пачынала траціць цяперенне. Яна адчувала сабе ў фальшывай ролі неўзаможнай камедыі. Анцім падбаўраў свайго вайска, праводзіў роўна па сініх вусах і глыбокадуна гавару:

— Усё, што мае пачатак, мае і свой канец.

Скрыва паглядзала на Анціма і Агата: сораму захвешце нарабіць сабе чалавек. Анцім і сам пачынаў сумнявацца, што з яго хітраці што-небудзь выйдзе і ўжо складалі новы план. І раптам у лесе пачуўся нявызначны шум і прыгушыныя галасы, як часамі бывае, калі людзі вядуць на зямлю япрука і ўсе гуртам раіць, куды сярпней унесуць швайку. У невялікай лагчыне пад прыгоркам, дзе чырванелі суніцы, мітусіўся цырк клубок людскіх постацей. Тут былі — брыгадзір, Сымон Кавалік, Ігнат Аношка, стары Лукаш Рымза, Кандрат Мігай і яшчэ некалькі мужчыны. Усе яны пружыніліся варушыліся, дзяжка дымалі, насамі заміналі азіян другому, стараючыся кагосьці паваліць. У самай сярэдзіне гэтага людскага клубка былі два немцы, азець у форму гітлераўскіх лётчыкаў.

Гэта былі маладыя адкормленыя прадстаўнікі «вешышай» гітлераўскай расы. Азвешылі былі як на парадзе. Ускрайкам лесе разгладзючыся, ішлі яны ў твар Анціма. І раптам на іх наваліліся чырвонаборцы, нібы ў момант вока нарадзіў іх кулацкі лясны мох і карчы, дзе яны хаваліся. Немцы тужыліся з усіх сіл,

каб вырвацца з шапкі слянянскіх рук. Пасля кароткай барацьбы немцаў абязброілі і звязалі

Памятнымі сцежкамі

У Нясвіжы

Здалёк, яшчэ кіламетраў за пяць ад горада, у прагалку між прасад паказваўся шпіль замкавай вежы. Грозная і велічная, узвышалася яна над чырваню дрэў, гарадскімі мурамі і драўлянымі хатамі.

Аўтобус турмаецца між пажоўклых, а мясцінамі ўжо аголеных прасад, і неўзабаве мы на вуліцах сляністага старадаўняга Нясвіжа...

На Беларусі многа мясцін, звязаных з жыццём і творчасцю Я. Коласа, мясцін, якія ўвеквека ў творча выдатнага пісьменніка. Такім памятным месцам з'яўляецца і Нясвіж, дзе народны пясняр вучыўся ў настаўніцкай семінарыі.

Чатыры гады правёў Я. Колас у Нясвіжскай семінарыі. Пасля ў аўтабіяграфіі ён пісаў пра сваю вучобу: «Ражым быў суровым, манастырскі. Адносіны настаўнікаў да выхаванцаў былі грозныя. Але семінарыя мела тое добрае значэнне, што прывучыла да працы, дысцыпліны, парадку...»

Нясвіжская настаўніцкая семінарыя заснавана 19 сакавіка 1874 г. Гэта была навучальная ўстанова, якая рыхтавала настаўнікаў для народных і царкоўна-прыходскіх школ. Займаўся тут найбольш сынамі сялян, гарадской беднаты.

У час вучобы Я. Коласа ў семінарыі працавалі настаўнікі: дырэктар П. Д. Медвядзіна (педагогіка), Фадот Андрэевіч Кудрынскі (руская мова і літаратура), Д. К. Лычкоўскага (матэматыка, фізіка і чарчэнне), Ф. Д. Лаўроў (гісторыя, географія і прыродазнаўства), А. Я. Броўка (спевы), П. С. Костка (чыстапісанне) і А. В. Бонч-Відавонскі (закон божа).

Я. Колас у семінарыі вучыўся добра, многа чытаў, вялікую ўвагу аддаваў творчай працы. Лепшым яго дарадкам быў настаўнік Ф. А. Кудрынскі, які цікавіўся літаратурай, сам выступаў з артыкуламі па беларускай этнаграфіі і фольклору, «закаліў зерне любові да прыгожых пісьменства», як пасля ўспамінаў сам пісьменнік.

Набраўшыся адвагі, малады семінарыст аднойчы на перапынку да Фядота Андрэевіча пачытаць сшытак баек, напісаных на рускай мове не без уплыву Крылова. Назаўтра пасля ўрокаў Кудрынскі затрымаў аўтара, у якога казачылася ад хвалявання сэрца ў чаканні прысуду, і сказаў:

— Ну, Мішквіч, прачытай твае байкі... Пакепка, ёсць у тебе божа іскра, але вельмі-ж моцна адчуваецца Крылоў... Трэба, браце, шукаць сваю дарогу, свой голас...

Праз некалькі дзён у рукі Фядота Андрэевіча трапіў верш Я. Коласа, напісаны на роднай мове. Семінарыст выпадкова здаў яго настаўніку разам са сшыткам на рускай мове.

— Вось ваша сапраўдная дарога, — сказаў Кудрынскі. — Шыце па-беларуску...

З гэтага часу Я. Колас, як ён сам зазначаў, «пачаў часцей звяртацца да пісання па-беларуску». З-пад яго пера выходзілі не толькі вершы, але невялікія пазмы на роднай мове, якія карыста-

На здымку: Нясвіжская семінарыя, дзе вучыўся Якуб Колас.

Лес зноў расступаўся, даччы месца бяскоцца вялікімі балотамі. Балоты цягнуліся далёка-далёка між лесу і замыкаліся лесам, дзёр чарнечы рубай палоскай на далёкім небасхіле.

У гэты тыповы палескі краівад увайшло многа новага: магістральныя каналы прарэзалі бяскоўраіныя балоты, не відаць убогіх палішчых халупак, крытых чаротнікам, усюды жоўтыя сцены новых будоў — хат калгаснікаў, клуб, кампашань...

Цяжкі памалу пачынае тармазіць і спыняецца. Станцыя Люсіна. Маленькі прыгожы станцыённы будынак і некалькі дзесяткаў хат прытуліліся між лесу.

Ідзе чыгуначным палатном у напрамку да вёскі Люсіна, якая ад станцыі не так далёка: кіламетраў тры. Калі злева між парадзельных дрэў пачаў паказвацца хутар, звярнулі на прасёлкавую дарогу.

Яшчэ з поўкіламетра, і паказаліся люсінскія хаты, а між іх дах вялікай прасторы будыніны. Аб тым, што гэта школа, сведчылі не толькі фізікультурны прыладны па дварку, але і самі вучні, якія выспялі вясёлым і шумлівым натоўпам.

Завуч Царык Людміла Міхайлаўна апавядае нам гісторыю пабудовы Люсінскай семінарыі.

У 1948 г. былія вучні Я. Коласа Рыдка Федар, Занька Міхайла, Цялушка Сямён і іншыя люсінцы звярнуліся з пісьмом да народнага паэта з просьбай дапамагчы ім пабудаваць новую школу. У канцы чэрвеня прыйшоў пелілы і сардэчны ліст ад былога люсінскага настаўніка, які пісаў:

«Я зраблю ўсё, што ад мяне залежыць, каб у вас на месцы старой драўлянай школы, каля якой стаў высачаны крыж, была пабудавана новая прасторная, светлая школа». Праз год пачалося будаўніцтва, а неўзабаве гасціна рацніліся дзверы новай школы, у якую прыйшлі ўнукі і ўнучкі герояў «У палескай глушы».

Папер тут навушчыца 247 вучняў, працуе 11 настаўнікаў.

А яшчэ зусім нядаўна ў Люсіна стала старая школа, памятная тым, што тут у 1902—1903 гадах працаваў Я. Колас, школа, апісаная ў трылогіі «На рэстанях»: «Цельшынская школа стала на рагу двух вуліц. На перасеку гэтых вуліц, каля сямейнай школы, стаў высачаны крыж... Гэты высокі паўрука і гэта закінутая срод палескіх трушчобін школа» стаяў, як сіроты, і, здавалася, цесна тулілася адно да другога, як-бы ў іх была адна доля».

Сумнымі зімовымі вечарамі сядзеў Я. Колас у сваім пакойчыку і працаваў над першым празаічным творам «Школьны працаўнік». Гэтую апавесць, якая перакладца з пачаткам першай кнігі трылогіі «На рэстанях», пісьменнік пісаў яшчэ на рускай мове. Уобразе высюката настаўніка Сопкіна многа было веры, блізкаі да Лабановіча і самога Коласа.

Цяпер тут, на скрыжаванні вуліц, на месцы старой школы і панурага крыжа, стаіць калгасны клуб. Побач на дварку дажывае век напузасохлыя дрэвы, якія сядзілі настаўнік Канстанцін Мішквіч са сваімі вучнямі.

Змянілася не толькі школа. Калісьці, як тут працаваў Я. Колас, Люсіна мела такі выгляд: «Невялікая вёска ў адну вуліцу выглядала непрыветна і непрытульна. На ўсім ляжал пачына надбаласці і нейкай недаробнасці, як-бы тутэйшыя гаспадары будаваліся на скорую руку і ўсё рабілі да часу...» Сёння тут стаіць дабротная дама, павялілася нават некалькі камінат. Праўда, сам-там, як напамінаць аб мінулым, дажывае свой век старанька хатка з маленькімі акенцамі...

Міхайла Занька — пажылы шчуплы чалавек год за шэсцьдзят, які вучыўся ў Люсінскай школе, калі ў ёй працаваў Я. Колас, і які вёў пасля перапіску і сустракаўся са сваім вялікім настаўнікам, паказваў ваколіцы роднай вёскі і мясціны, што апісаны ў трылогіі. Знаёміся мы з гэтымі мясцінамі, слухаем яго апавяданні, і перад намі наглядна раскрываецца творчая лабараторыя выдатнага пісьменніка.

Жыццё ў Пінкавічах, якое мы чытаем у рэальным людзі ў часе працы ў Люсіна, асветлена аўтарскім поглядам і творчым домсласам, пераілавілася пад прам матаку ў яркіх малюнкаў побыту палескай вёскі, у запамінальных тыповых вобразах. Відаць і тое, што пісьменнік, надзяляючы галоўнага героя трылогіі «На рэстанях» некаторымі аўтабіяграфічнымі рысамі, стаў вышэй Лабановіча, многая

прапуская праз прызму свайго жыццёвага вопыту, які стаў багацейшым і шырэйшым у час працы яго над кнігай.

Занька паказаў нам месца каля старой школы, дзе калісьці стаяла хата пана падлужча Ігнаці Баранцэвіча, паказаў Ішукіну гару — невялікі пагорак на дарозе на Малькавічы, балотную рачулку, якая носіць з'яўляю назву Целяшоў дуб. Глядзім на гэтыя мясціны, апаэтызаваныя Я. Коласам, і бачым, як дакладна і маляўніча апісаў пісьменнік краівады Люсіна і блізкіх ваколіц. Жывымі паўстаюць са старонак трылогіі палешукі, высюкава інтэлігенцыя, правобразамі якіх былі сельшынскія знамяні. Пісьменнік з многімі героямі пакінуў іх сапраўднае прозвішча: старожа-бабка Мар'я Жалезная, пісар Дубейка, старата Раман Крутыя, настаўнік Саханюк, поп Кірыя, сяляне Явон Шкурат і Кандрат Кукса. Некаторыя выступаюць у творы пад крыху відазмененымі імёнамі.

Цікавыя звесткі расказаў нам Занька пра Яўсея Баранцэвіча, якая была правобразам аднайменнай героіні ў першай кнізе трылогіі — «У палескай глушы». Яўсея вышля замуж за ляснічага Бухенскага і жыла недалёка ад Люсіна, у Тамалючы, сын дзе некаторы час пасля працаваў у Люсінскім лясніцтве.

У 1952 годзе я быў у гасцях у нашай вялікага настаўніка... гаворыць Міхайла Занька. — Канстанцін Міхайлавіч распавядаў пра Люсіна, пра яе выхараў... Нікога не забыў са сваіх вучняў... А пра Яўсея распавядаў больш, чым пра каго...

Пінкавічы — Выганы

Калісьці Андрэю Лабановічу, які трымаў кірунак з Пінска ў Выганы — Пінкавічы, прыйшлося ехаць на Каралінскі рынак, каб там знайсці фурманку. Але спадарожная фурманка не трапілася, і настаўнік наняў за рубель воніка і па пыльнай дарозе дараўся ў Пінкавічы.

Сёння даражыць у Пінкавічы вельмі проста і лёгка: з чыгуначнага вакзала праз цэнтр горада ў Пінкавічы курсірае пачасаркі аўтобус. Перасякаем з канца ў канец старажытны Пінск, які за гады Совецкай улады змяніў свой выгляд, палмадзёў, непазнавальна вырае.

Пінкавічы сёння па сутнасці — прыгарад Пінска.

Надвечоркам мы сымлі ў Пінкавічах на апошнім прыпынку, дзе разварачаецца аўтобус. Прайшлі некалькі дзесяткаў метраў, і злева ад нас паказалася вялікая духавая школа. На галоўным уваходзе красуецца шыльда: «Пінкавіцкая сярэдняя школа імя Я. Коласа».

Агледзіны пінкавіцкіх мясцін мы, вядома, пачалі са школы, у якой больш чым поўвека назад працаваў Я. Колас.

Некалькі школа стаяла на плошчы між Пінкавічамі і вёскай Высокае і радалава века бэльмі акіяніцамі. Я. Колас так апісаў гэтую школу ў трылогіі: «Лабановіч любіць сваю новую школу. Адразу нейкай душы прыйшла, бо нават і знадворны выгляд яе такі, як быццам-бы яна ўсім каецца табе прыветна ўсмішкаю. І ганчак такі прытульны, просты, без усіх лішніх выдумак».

Час наклаў свой цяжкі адбітак на калісьці прыветлівы будынак. Даўно не стала плошчы — сялянскія хаты і сяды блізка абступілі старую школу, пажоўклія лісты феціаюць школьны двор і ганчак, які срухнуў і просіць рамонт, як і ўсё гэтага пабудова.

Заходзім у памышанне, дзе зараз размешчаны школьны інтарнат, а раней быў класны пакой і кватэра настаўніка. За праішоўшым поўвекам, магчыма, планіроўка пакаюў тут не раз мянялася, але мы знаходзім тое месца, дзе «адно акно выходзіць на выган, другое — на зарачка». Тут, у гэтым пакойчыку, было ўлюбенае месца працы і розуму Я. Коласа. За праспектнымі стоілкам, на якім стаяла дама пад светлым абжуром, сядзеў малады настаўнік і чытаў нелегальную літаратуру ці пісаў свае творы. Часта тут ішла шчыра і сардэчная размова з масловымі жыхарамі, аднаго з якіх пісьменнік пасля паказаў у вобразе Аксіна Калы...

А вось у гэтым прасторным пакойчыку ішлі заняткі, сталі тут старыя грувацістыя парты, за якімі сядзелі маленькія палешукі. Нездзе між іх сядзеў і цікавымі вочкамі пазіраў на настаўніка бедны сірата Аляксій Грылюк.

Тут, у гэтым класе, у снежні 1905 г. за парты сядзелі і сяляне з Пінкавіч і Высокага, якія сабраліся ў школу, каб напісаць петыцыю пану Скірмунту. З палкай прамавой на сходзе выступіў Я. Колас, а пасля ад імя сялян напісаў петыцыю, аб якой даведзася мінескі губернатар Курлоў і даў загад арыштаваць настаўніка. А тут, дзе захавалася вялікая вера, відаць, жыла старожа Юста са сваімі дзецьмі...

У Пінкавічах, як і ў Люсіна, многа памятных мясцін, якія знаёмі чытачу па кнізе «У глыбі Палесся».

Жывуць у Пінкавічах яшчэ вучні Я. Коласа, жыюць людзі, якія памятаюць героі апавесці «У глыбі Палесся» і апавядаюць многа цікавых фактаў і дэталей пра іх. Усё гэта — цікавы і багаты матэрыял для будучага даследчыка гісторыі напісання трылогіі «На рэстанях» — выдатнага твору беларускай літаратуры.

С. АЛЕКСАНДРОВІЧ.

Сіла маладая

Словы Я. Коласа Музыка А. Туранкова

1. Што ні дзень, што ні час
Наша сіла расце,
Сіла, сіла маладая,
Хто ні гліне на нас,
Сам, як май, расвіце,
Юнасць прыгадае.
2. Бездань сінх вышні,
Дзікай Арктыкі лёд
Добра, добра нам вядомы.
Нам няма далечыні,
Нам няма перашкод,
Нас не спыняць громы.
3. А дарог-жа, дарог,
Ды прасторных яіх,
Што ясютай дышуць, дышуць!
Не шкадуць толькі ног,
Ся сваіх маладых,
Ды ўздыймай сцяг вышай!
4. Ну, ды дзе і калі,
У краіне якой
Хто меў, хто меў столькі волі?
На Совецкай зямлі
Граб бурнай ракой
Наш разгон саколлі.
5. А хто зробіць самах,
Каб спыніць наш разгон
І не дань нам ходу, ходу —
Будзе зменен, як прах,
Будзе выкінут вон,
Не паўстане зроду.
6. Што ні дзень, што ні час
Наша сіла расце,
Сіла, сіла маладая,
Хто ні гліне на нас,
Сам, як май, расвіце,
Юнасць прыгадае.

УСЕСАЮЗНЫ ФЕСТЫВАЛЬ ТЭАТРАў І МУЗЫЧНЫХ КАЛЕКТЫВАў

Узорны харавы калектыў

У гонар саракагоддзя Совецкай улады Міністэрства культуры СССР праводзіць Усеаюзны фестываль — агляд лепшых тэатральных і музычных калектываў. У работу па падрыхтоўцы да фестывалю шырока ўключыліся выхаванцы сілы нашай рэспублікі. 11 лістапада ў памяшканні кінаканцэртнай залы акруговага Дома афіцэраў адбыўся прагляд спецыяльнай праграмы выдучага харавога калектыва рэспублікі — Дзяржаўнай акадэмічнай харавой капелі БССР пад кіраўніцтвам Р. Шырмы.

Харавая капела ўключыла ў сваю праграму найбольш яркія творы для хору а-капела з рускай і заходняй класікі, харавыя творы беларускіх, рускіх і ўкраінскіх савецкіх кампазітараў, а таксама хоры і песні польскіх кампазітараў. Самыя каштоўныя якасці харавога гучання капелі — чыстая строю, тонкая нюансіроўка, ясная дыкцыя і залізанасць ансамбля, што садзейнічае выразнасці слявання і ступені яго эмацыянальнага ўздзеяння на слухачоў.

Найбольш ярка прагучалі ў выкананні капелі хоры У. Алоўнікава «На Палесці гоман-гоман...» на словы П. Броўкі, В. Ш-

баліна «Магіла байца» на словы М. Ю. Лермантава, песні польскіх кампазітараў Падэрэўскага-Веховіча «Песня дудара» і Шалігоўскага «Пад покрывам снегу», а таксама выразны хор Э. Тырманд «Зімовае дарога» на словы М. Багдановіча. Выдатнае ўражанне зрабіла тонкае выкананне вядомай «Калыханкі» Моцарта ў пералажэнні для трох салістаў з хорам (спявачкі С. Лапаціна, Л. Чарнапятава і Л. Мацаральнік). З натуральнай вясёласцю і маладым запалам выканалі саліст капелі В. Юневіч і хор цікавы твор кампазітара Задора «Варханы» на тэму ўкраінскай народнай песні Закарпацця. Пранікнёна прагучаў хор «Восень» ўкраінскага кампазітара Шамо. Руская класіка, прадстаўлена складанымі паліфонічнымі хорамі «Узыхок сонца» С. Танеева і «Загараецца зорніца» П. Часнакова, была выканана капелай ярка, з нахвненнем і майстэрствам.

Трэба ўказаць, што каштоўнасць уваголе ўдала складзенай да фестывалю праграмы аніжаецца ўключеннем у яе такіх мала цікавых хораў, як «Сіха соены шумяць» Ленскага і сюіты «Баханне» Галкоўскага. У першым з іх музыка зусім не адпавядае выразнаму і драматычнаму нахвчанаму тэксту А. Бачылы, а ў сюіце Гал-

коўскага далёка не ўсё поўнацэннае па майстэрству ілажэння і па аlore патрэбных выразных сродкаў. Гэта хутчэй папура на тэмы піль беларускіх песень, чым арганічна скаманаваная сюіта. Выкайце таксама сумненне мэтазгоднасць уключэння ў праграму харавой апрацоўкі папулярнага вальса «На сонках Маньжур», зробленай А. Попасавым вонкава эфектна, але з яўным і няўмераным перайманнем аркестравага, інструментальнага гучання.

Дзяржаўная капела БССР, безумоўна, з'яўляецца цікавым харавым калектывам, што папярэджаецца не толькі майстэрствам ансамблевага гучання, але і ўдалым падборам выхаванцаў складу, мноствам сапраўдных салістаў-вакалістаў з добра паўстанымі галасамі. У гэтым — несумнеўная заслуга кіраўнікоў капелі: Р. Шырмы, В. Роўды і К. Папаўскага.

Пазнаёміцца з фестывальнай праграмай Дзяржаўнай капелі БССР і вядомага прадаўцы музычнага мастацтва братніх рэспублік — Тамара Чабан (Малдавія) і Ш. Шведас (Літва).

Я. ЦІКОЦЬ,
Р. ПУКСТ,
кампазітары.

Удасканалваць майстэрства

Рознастайную праграму падрыхтаваў да Усеаюзнага фестывалю Беларускі дзяржаўны народны аркестр пад кіраўніцтвам І. Жыновіча.

Асабліва хочацца спыніцца на творах, якія ўвайшлі ў першую праграму, падрыхтаваную за апошні год. Гэта дзве часткі з другой сімфоніі Р. Пуксты (андантэ і скерцо). Андантэ — адна з лепшых паэтычных старонак беларускай сімфонічнай музыкі. У выкарыстанні народнага аркестра андантэ набыло новае, вельмі спеасаблівае гучанне, не агульнабеларускае, а спецыяльнае для народнага аркестра: так лёгка, натуральна, без ускоскага напружання лёсца ярка, светлая музыка.

Выкананне аркестрам андантэ і фінал з новай сюіты на тэму беларускіх песень М. Чуркіна — паўвядзенае беларускае галену кампазітара. Гэта музыка па-яноўскаму іграюць з удзімам, старажыцца палешукі і прыгажосць.

Прымемнае ўражанне пакідае выкананне Беларускай народнай песні «Купаленкі» чыства мямкі смутак, залушчэннасць, нейкая асабліва плавучасць, быццам пльывучы і пранікнёна спяваючы чалавечы галас.

З фартыянага чысла Мусаргскага «Карціны з выстаўкі» для аркестра пералажана п'еса «Багатырскія вароты». Аркестроўка вельмі ўдалая. Велічынна, урачыстая гучнасць

прымушае ўвагу слухача. Яна прымусіла па-новаму адзіць народны аркестр, як калектыў, якому пад сілу манументальныя творы рускай музычнай класікі.

Не часта гучыць у суправаджэнні народнага аркестра саліруежэ фартыяно. А спалучэнне гэтых цікавае і спеасаблівае. Таму вельмі каштоўным з'яўляецца выкананне рама біналу першага фартыянага канцэрта Чайкоўскага. У наўняці аказаўся залізаным ансамбль салістаў і аркестра. Е. Эфрон іграе з велькім удзімам, у яе ігры многа эмацыянальнасці, тэмпераменту, імпланінасці.

Цікавай атрымалася «Жыгва Баха» ў выкананні народнага аркестра. Ды Беларускае нацыянальнае інструментальнае ансамбля, асабліва творцы Цымбаліна павіны на сваім гучанні наблізіцца да гучання стараляўнага класіцыста. Толькі халасець-б, каб «Жыгва» ў гэтым новым для яе аркестравым «купрыгожанні» гучала яшчэ больш строга і стрыманна.

У праграму канцэрта былі ўключаны некалькі вальсавых п'ес у суправаджэнні аркестра. Д. Зубрыч праспяваў украінскую народную песню «Ніч акія мясіна» і «Песню пра Гастэў» У. Алоўнікава; В. Глушкова — песню Лёўко з оперы «Майская ноць» Рымскага-Корсакава і рускую народную песню «Як пайду я на бструю рэчку».

У новай праграме выступаюць салісты-цымбалісты М. Чуркіна «Беларускія карціны»,

апрацоўкі для аркестра беларускіх народных песень і танцаў («Перапалчка», «Лявоніха»), фінал канцэрта для цымбалі з народным аркестрам Д. Камінскага, першы канцэрт для домы з аркестрам Н. Ваўдзіна. Паралельнаму пачынае гучыць у аркестры «Вальс-фантазія» Глінькі. Сіла, саканітасць гучання, рэалістычнасць характарызоўць выкананне песень «У манастыры» з «Маленькай сюіты» Баралдіна Т. Ніжнікава залушчэна выканала «Званочак» Гур'яева і беларускую «Будзьбу».

Канцэрт паказаў, што за апошні год значна павысiўся тэхнічны ўзровень аркестра. Цяля рад твораў гучыць мастацтва дасканала, пераканальна, ансамблева. Разам з тым музыкантам трэба яшчэ многа працаваць над павышэннем культуры ігры. Іншы раз бываюць выпадкі, калі не ўсё ў аркестры (маюцца на ўвазе цымбалісты) змяняюць гучанне напярэдняга акарда, не паластовяецца на наступнае гукі. У выніку атрымліваецца непатрэбны гул. Або часта, знімаючы гук, лад якога ў асноўным часты, многія музыканты закрываюць палачкай струну, якая яшчэ гучыць, і гэты непатрэбны звон чухав асабліва ў моманты агульнага паву або ў канцы твора. Ад гэтых тэхнічных пагрэшнасцей неабходна вызваліцца. Сямлей трэба вылучаць маладых салістаў-цымбалістаў. У аркестры многа таленавітай моладзі, якая з поспехам змагла-б іграць сола ў канцэртах.

Е. РОЗАВА.

Выстаўна, прысвечаная народнаму паэту

У Касцюковіцкай раённай бібліятэцы арганізавана кніжная выстаўка «Якуб Колас — народны паэт Беларусі». Тут шырока прадстаўлены паэтычныя і празаічныя творы, крытычная літаратура аб творчым і жыццёвым шляху пісьменніка, успаміны аб ім.

Сустрэча кампазітараў з моладзю

Саюз савецкіх кампазітараў БССР наладзіў сустрэчу членаў саюза і іх сямей з артыстычнай моладзю — лаўрэатамі міжнародных конкурсаў М. Абрамян і Л. Уласенка.

Візітальніцка Медыя Абрамян выканалі творы Баха, Глюка, Джоржана, Равэля, Папэра, Рахманінава, Гілера, Штакаўіча.

Фартыянаныя творы Шапана, Скрабіна, Пракоф'ева, Балачына дзе выканаў Леў Уласенка.

Візіт дружбы

Нядаўна з Польскай Народнай Рэспублікі прырнуў Гродзенскі ансамбль мастацкай самалейнасці, які выязджаў у Беластоцкае навадзтва з паказам сваіх дасягненняў. У ансамбль, які складалася з 100 чалавек, увайшлі лепшыя выхаванцы мастацкай самалейнасці рабачай моладзі і навучэнцаў. У праграму з двух вялікіх адрэзанняў былі ўключаны беларускія, рускія і польскія песні і танцы, акрамя таго, аркестр баністаў і мастацкае слова. Ансамбль даў канцэрты ў Беластоку, Замбруве, Ломжы, Бельску і Гайнаўку. Усюды насельніцтва шчыра прымае гасцей.

Галоўны рэдактар Мікола ТКАЧОУ.

Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОУ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркадзь МАРШЫНОВІЧ (адзін з аднаўцаў), Пятро ПРЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), Янка ШАРАХОЎСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рымгор ШЫРМА.

Цёплы прыём наладзілі ім жыхары Бельска і